

UTTU SERIES

ДО 50-РІЧЧЯ ПЕРЕКЛАДАЦЬКОГО ВІДДІЛЕННЯ
ХАРКІВСЬКОГО НАЦІОНАЛЬНОГО УНІВЕРСИТЕТУ
імені В. Н. КАРАЗІНА

ПЕРЕКЛАД АНГЛОМОВНИХ НАУКОВО-ТЕХНІЧНИХ ТЕКСТІВ

ЕНЕРГІЯ | ПРИРОДНІ РЕСУРСИ | ТРАНСПОРТ

Книга для викладача

За редакцією

Л. М. Черноватого та О. В. Ребрія

Вінниця
Нова Книга
2017

УДК 811.111'25:6
ББК 81.432.1-7
П27

До навчального посібника затвердженого рішенням Вченої ради факультету іноземних мов Харківського національного університету імені В. Н. Каразіна (протокол № 2 від 17 лютого 2017 р.)

Автори:

Черноватий Л. М., Вороніна К. В., Кальниченко О. А., Каминін І. М.

Рецензенти:

Сімкова Ірина Олегівна, кандидат педагогічних наук, доцент, зав. кафедри англійської мови гуманітарного спрямування №3 Національного технічного університету України “Київський політехнічний університет імені Ігоря Сікорського”.

Стрілець Валентина Василівна, кандидат педагогічних наук, доцент, зав. кафедри іноземної філології та перекладу Полтавського національного технічного університету імені Юрія Кондратюка.

Редактори:

Черноватий Л. М., Ребрій О. В.

П27 Переклад англomовних науково-технічних текстів: енергія, природні ресурси, транспорт : книга для викладача / [Черноватий Л. М., Вороніна К. В., Кальниченко О. А., Каминін І. М.] ; за ред. Л. М. Черноватого, О. В. Ребрія. – Вінниця : Нова Книга, 2017. – 88 с. – (Серія UTTU Series).

ISBN 978-966-382-637-0

ISBN 978-966-382-459-8 (серія)

Книга для викладача до навчального посібника “Переклад англomовних науково-технічних текстів: енергія, природні ресурси, транспорт” призначений для підвищення ефективності навчання професійно спрямованого перекладу майбутніх перекладачів та фахівців у науково-технічних галузях. Книга для викладача містить методичні рекомендації, де викладається мета посібника і даються методичні поради щодо практичної організації навчання на базі системи різноманітних вправ, побудованої за циклічним принципом. Пояснюється структура посібника та призначення кожної з його частин. Крім того, Книга для викладача включає тексти для перекладу на слух та ключі до переважної більшості вправ.

Для студентів філологічних і перекладацьких відділень (факультетів) вищих навчальних закладів, студентів університетів, що спеціалізуються у науково-технічних галузях, фахівців, які прагнуть вдосконалити власні навички і вміння перекладу науково-технічної літератури, а також для перекладачів.

УДК 811.111'25:6

ББК 81.432.1-7

- © Черноватий Л. М., вугілля і нафта, структура посібника, методичні рекомендації, редагування, 2017
- © Ребрій О. В., редагування, 2017
- © Вороніна К. В., вода і негорючі мінерали, 2017
- © Кальниченко О. А., транспорт, 2017
- © Каминін І. М., газ і електроенергія, 2017
- © Нова Книга, оформлення, 2017

ISBN 978-966-382-637-0

ISBN 978-966-382-459-8 (серія)

ЗМІСТ

Методичні рекомендації	4
Ключі до вправ і тексти для послідовного перекладу	16
Unit 1. Coal	16
Unit 2. Petroleum	25
Unit 3. Gas	33
Unit 4. Electricity	41
Unit 5. Water	50
Unit 6. Non-fuel minerals	59
Unit 7. Automobils	67
Unit 8. Railway	75

МЕТОДИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ

Посібник, який пропонується вашій увазі, призначений для формування навичок та умінь усного й письмового двостороннього (у парі “англійська-українська” мови) перекладу науково-технічних текстів студентів старших курсів вищих навчальних закладів (ВНЗ), що спеціалізуються з філології та перекладу. Він також може бути корисним для студентів немовних спеціальностей, що навчаються за інженерно-природничими напрямками, відповідних фахівців, які прагнуть вдосконалити власні навички та вміння перекладу у згаданих сферах, а також для перекладачів.

Формування фахової компетентності спеціалістів у згаданих сферах має включати засвоєння достатнього обсягу предметних знань у конкретній галузі, термінологічного корпусу для позначення відповідних понять, а також формування власне перекладацької компетентності, тобто фахових навичок і умінь перекладу.

Схематично модель навчання майбутніх спеціалістів двостороннього перекладу англійських текстів (енергія, природні ресурси, транспорт) подано далі.

Навчальний блок 1
Практика двостороннього галузевого перекладу (128 акад. год.)
↓
Тематичний блок (<i>Unit</i>) 1. Вугілля (ауд. – 8 год., самост. – 8 год.)
↓
Тематичний блок (<i>Unit</i>) 2. Нафта (ауд. – 8 год., самост. – 8 год.)
↓
Тематичний блок (<i>Unit</i>) 3. Газ (ауд. – 8 год., самост. – 8 год.)
↓
Тематичний блок (<i>Unit</i>) 4. Електроенергія (ауд. – 8 год., самост. – 8 год.)
↓
Контрольний блок 1. Підсумкова контрольна робота (<i>Units</i> 1–4).
↓
Тематичний блок (<i>Unit</i>) 5. Вода (ауд. – 8 год., самост. – 8 год.)
↓
Тематичний блок (<i>Unit</i>) 6. Негорючі мінерали (ауд. – 8 год., самост. – 8 год.)

↓
Тематичний блок (Unit) 7. Автомобільний транспорт (ауд. – 8 год., самост. – 8 год.)
↓
Тематичний блок (Unit) 8. Залізничний транспорт (ауд. – 8 год., самост. – 8 год.)
↓
Контрольний блок 2. Підсумкова контрольна робота (Units 5–8).

Рис. 1. Модель навчання письмового та усного двостороннього перекладу англо-мовних науково-технічних текстів (енергія, природні ресурси, транспорт)

Як випливає з рис. 1, навчання двостороннього галузевого перекладу англомовних науково-технічних текстів (енергія, природні ресурси, транспорт) є складовою Навчального блоку 1 “Практика двостороннього галузевого перекладу”, зміст якого визначається безпосередньо ВНЗ, що проводять підготовку студентів. Для майбутніх перекладачів одним із найважливіших аспектів професійної діяльності є переклад галузевих текстів науково-технічного спрямування. Чимало таких галузей так чи інакше ґрунтуються на природничих науках, передусім математиці, фізиці та хімії, і використовують відповідну поняттєву й термінологічну системи, тому до початку даного курсу бажано засвоїти згадані системи, можливо з використанням іншого посібника, підготовленого нами (див. “Переклад англомовних текстів у галузі природничих наук: алгебра, геометрія, фізика, хімія” : навчальний посібник для студентів вищих закладів освіти / [Черноватий Л. М., Ребрій О. В., Кальниченко О. А., Лукьянова Т. Г.]. – Вінниця : Нова Книга, 2017). Оскільки програми філологічних спеціальностей не включають технічних дисциплін й чимало ВНЗ за інерцією продовжують орієнтуватися переважно на художній переклад, випускники типово недостатньо підготовлені до галузевого перекладу, зокрема, в технічних галузях, а тому виявляються недостатньо конкурентоздатними на ринку перекладацьких послуг. Зважаючи на чинники, викладені вище, саме сфери найважливіших технічних галузей ми й обрали матеріалом навчання.

Навчальний блок “Практика двостороннього галузевого перекладу”, ділиться на 8 тематичних блоків і містить два контрольних блоки. У кожному тематичному блоці навчання здійснюється на матеріалі конкретної галузі: блок 1 – Вугілля, блок 2 – Нафта, блок 3 – Газ, блок 4 – Електроенергія, блок 5 – Вода, блок 6 – Негорючі мінерали, блок 7 – Автомобільний транспорт, блок 8 – Залізничний транспорт. Даний посібник розрахований на 124 академічні години: аудиторна робота – 64 год., індивідуальна та самостійна

робота – 64 год. Таким чином, якщо заняття проводяться по 2 години на тиждень, засвоєння змісту посібника вимагає двох семестрів. Ще 6 годин відводяться на підсумковий контроль – по дві години в кожному семестрі.

Наприкінці кожного уроку (*Unit*) тематичного блоку передбачається поточна, а наприкінці семестру (чотири тематичних блоки) – підсумкова контрольні роботи. До змісту першої з них входить індивідуальний усний переклад кожного студента з аркуша (з англійської українською) (*Unit 1, 3*) та послідовний переклад з української мови англійською (*Unit 2*), в якому записаний на звуковій носії текст сприймається через головні телефони. Обидва види усного перекладу кожного студента мають записуватися на звуковій носії для подальшого оцінювання й аналізу. Крім усного, до змісту поточного та підсумкового контролю входить і письмовий переклад (з англійської мови на українську та навпаки). Паралельне проведення письмового перекладу є особливо доцільним, коли у викладача відсутня технічна можливість одночасного запису перекладу усіх студентів на звуковій носії. У таких випадках, поки викладач записує переклад кожного студента по черзі, решта виконують письмовий переклад.

Як зрозуміло з рис. 1, тривалість уроків (*Unit*) в межах тематичного блоку є однаковою, на кожен з них передбачено по 6 годин плюс 2 години на проведення поточної контрольної роботи.

Змістом самостійної роботи студентів є удосконалення навичок та умінь двостороннього перекладу, формування яких проводилося на попередньому аудиторному занятті. Студенти перекладають письмово й усно з аркуша тексти, що входять до змісту відповідних циклів (див. табл. 1), та виконують інші завдання, які містяться в розділах “Завдання на самостійну роботу”.

№ заняття	години	Зміст роботи	Контроль самостійної роботи студентів	Завдання на контрольовану самостійну роботу (к.с.р)
Семестр 1				
<i>UNIT 1. Вугілля</i>				
1	2	Цикли 1–2	–	Вправи 1–5
2	2	Цикли 3–4	Цикли 1–2: СДП К.с.р, Вправи 1–5	Вправи 1–5
3	2	Цикли 5–6	Цикли 3–4: СДП, К.с.р, Вправи 1–5	Цикли 7–8

№ заняття	години	Зміст роботи	Контроль самостійної роботи студентів	Завдання на контрольовану самостійну роботу (к.с.р)
4	2	Поточна контрольна робота 1 (письмовий переклад з української мови англійською та з англійської мови українською, усний переклад з аркуша з англійської мови українською).		
<i>UNIT 2. Нафта</i>				
5	2	Цикли 1–2	–	Вправи 1–5
6	2	Цикли 3–4	Цикли 1–2: СДП. К.с.р, Вправи 1–5	Вправи 1–5
7	2	Цикли 5–6	Цикли 3–4: СДП. К.с.р, Вправи 1–5	Цикл 7
8	2	Поточна контрольна робота 2 (письмовий переклад з української мови англійською та з англійської мови українською, усний послідовний переклад з української мови англійською).		
<i>UNIT 3. Газ</i>				
1	2	Цикли 1–2	–	Вправи 1–5
2	2	Цикли 3–4	Цикли 1–2: СДП. К.с.р, Вправи 1–5	Вправи 1–5
3	2	Цикли 5–6	Цикли 3–4: СДП. К.с.р, Вправи 1–5	Цикли 7–8
4	2	Поточна контрольна робота 3 (письмовий переклад з української мови англійською та з англійської мови українською, усний переклад з аркуша з англійської мови українською).		
<i>UNIT 4. Електроенергія</i>				
5	2	Цикли 1–2	–	Вправи 1–5
6	2	Цикли 3–4	Цикли 1–2: СДП. К.с.р, Вправи 1–5	Вправи 1–5
7	2	Цикли 5–6	Цикли 3–4: СДП. К.с.р, Вправи 1–5	Цикл 7
8	2	Повторення		
	3	Підсумкова контрольна робота за UNITS 1–4 (письмовий переклад з української мови англійською та з англійської мови українською, усний переклад з аркуша з англійської мови українською, усний послідовний переклад з української мови англійською).		

№ заняття	години	Зміст роботи	Контроль самостійної роботи студентів	Завдання на контрольовану самостійну роботу (к.с.р)
Семестр 2				
<i>UNIT 5. Вода</i>				
1	2	Цикли 1–2	–	Вправи 1–5
2	2	Цикли 3–4	Цикли 1–2: СДП К.с.р, Вправи 1–5	Вправи 1–5
3	2	Цикли 5–6	Цикли 3–4: СДП, К.с.р, Вправи 1–5	Цикли 7–8
4	2	Поточна контрольна робота 1 (письмовий переклад з української мови англійською та з англійської мови українською, усний переклад з аркуша з англійської мови українською).		
<i>UNIT 6. Негорючі мінерали</i>				
5	2	Цикли 1–2	–	Вправи 1–5
6	2	Цикли 3–4	Цикли 1–2: СДП К.с.р, Вправи 1–5	Вправи 1–5
7	2	Цикли 5–6	Цикли 3–4: СДП К.с.р, Вправи 1–5	Цикл 7
8	2	Поточна контрольна робота 1 (письмовий переклад з української мови англійською та з англійської мови українською, усний послідовний переклад з української мови англійською).		
<i>UNIT 7. Автомобільний транспорт</i>				
1	2	Цикли 1–2	–	Вправи 1–5
2	2	Цикли 3–4	Цикли 1–2: СДП. К.с.р, Вправи 1–5	Вправи 1–5
3	2	Цикли 5–6	Цикли 3–4: СДП, К.с.р, Вправи 1–5	Цикли 7–8
4	2	Поточна контрольна робота 1 (письмовий переклад з української мови англійською та з англійської мови українською, усний переклад з аркуша з англійської мови українською).		
<i>UNIT 8. Залізничний транспорт</i>				
5	2	Цикли 1–2	–	Вправи 1–5

№ заняття	години	Зміст роботи	Контроль самостійної роботи студентів	Завдання на контрольовану самостійну роботу (к.с.р)
6	2	Цикли 3–4	Цикли 1–2: СДП. К.с.р, Вправи 1–5	Вправи 1–5
7	2	Цикли 5–6	Цикли 3–4: СДП К.с.р, Вправи 1–5	Цикл 7
8	2	Повторення		
	3	Підсумкова контрольна робота за UNITS 5–8 (письмовий переклад з української мови англійською та з англійської мови українською, усний переклад з аркуша з англійської мови українською, усний послідовний переклад з української мови англійською).		

*Табл. 1. План навчання письмового та усного двостороннього перекладу англомовних науково-технічних текстів (енергія, природні ресурси, транспорт).
Умовні позначення: СДП (словниковий диктант-переклад)*

Процедура роботи з комплексом вправ на прикладі *Unit 1* (Вугілля) подається далі.

Заняття 1

Цикл 1 (в посібнику циклом називається сукупність вправ, які виконуються на основі одного й того ж тексту, наприклад, цикл 1 ґрунтується на матеріалі тексту 1 і містить 9 вправ).

У **вправі 1** (на рівні тексту) студенти в парах мають по черзі голосно й чітко читати англомовні речення тексту 1 та їх переклад українською мовою (текст 1А), звертаючи увагу на лексичні одиниці, які виділені жирним шрифтом. Метою цієї вправи є попереднє ознайомлення з цілісним текстом, англомовними термінологічними одиницями, їх україномовними відповідниками, а також постановка голосу, темпу мовлення і дикції.

Вправа 2 (для перекладу з аркуша на рівні слів і словосполучень) призначена для попереднього засвоєння еквівалентів слів та словосполучень, виділених жирним шрифтом. Для цього студенти мають працювати в парах – студент А закриває праву (українську) частину тексту і намагається перекласти виділені в тексті 1 англомовні лексичні одиниці з аркуша. Студент Б контролює правильність перекладу свого партнера за допомогою

українського тексту, допомагаючи тільки при серйозних ускладненнях. Потім студенти обмінюються ролями. Спосіб організації вправління дозволяє приступити до формування перекладацьких навичок з самого початку, не витрачаючи часу на засвоєння слів та словосполучень, які виділені жирним шрифтом.

Вправа 3 за змістом є аналогічною вправі 2, тільки цього разу студент А закриває ліву (англомовну) частину тексту і намагається перекласти виділені в тексті 1А україномовні слова та словосполучення з аркуша, його партнер контролює правильність перекладу за допомогою англomовного тексту, потім вони обмінюються ролями. Решта ознак вправи 3 збігаються з характеристиками вправи 2.

Вправа 4 (для перекладу з аркуша на рівні слів та словосполучень) також виконується в парах. Матеріалом вправи є вибрані з тексту англomовні терміни та термінологічні словосполучення. Студент А читає їх вголос, а студент Б перекладає українською мовою. Потім вони обмінюються ролями. Ця вправа (яка може також виконуватися фронтально) призначена для закріплення міжмовних еквівалентів і переключення з одного коду на інший.

Вправа 5 за змістом ідентична вправі 4, однак цього разу переклад здійснюється з української на англійську мову і порядок пред'явлення слів та словосполучень у вправі змінено.

Вправа 6 призначена для розвитку уміння виділяти головні поняття, на яких ґрунтується текст оригіналу. Студенти ознайомлюються з поняттєвою схемою тексту 1, яка подана й посібнику.

Вправа 7 (для розвитку умінь усного послідовного перекладу з опорою на поняттєву схему тексту оригіналу) проводиться в парах. Студент А, спираючись на поняттєву схему тексту 1, переказує його англійською мовою, роблячи паузи після кожного речення. Студент Б в паузах перекладає українською мовою повідомлення студента А.

Вправа 8 (для розвитку умінь усного послідовного перекладу з опорою на поняттєву схему тексту оригіналу) проводиться в парах. Студент Б, спираючись на поняттєву схему тексту 1, переказує його українською мовою, роблячи паузи після кожного речення. Студент А в паузах перекладає англійською мовою повідомлення студента А.

Вправа 9 (для розвитку умінь усного послідовного перекладу з опорою на слухове сприймання тексту) моделює умови реального послідовного перекладу. Студенти, призначені викладачем, по черзі виходять до дошки і сідають за стіл, граючи роль перекладача. Вони сприймають на слух (читає викладач) фрагмент тексту 1А з “Книги для викладача” до даного посібника, записують перекладацьким скорописом і перекладають в паузах, які викла-

дач робить через кожні кілька простих речень. До початку виконання вправи 9 викладач має нагадати студентам принципи перекладацького скоропису, з якими вони знайомилися раніше в межах відповідної дисципліни, показуючи, як можна за допомогою нього записати текст 1. Наприклад, запис фрагмента першого речення може виглядати так.

Coal is a combustible sedimentary organic rock composed primarily of carbon, hydrogen and oxygen.

<i>Coal</i>	=	<i>cmbst</i> <i>sedim</i> <i>org</i>		<i>rock</i>
	=	<i>C</i> <i>H</i> <i>O</i>		

Таким чином, зміст циклу 1 забезпечує як формування навичок, так і їх включення до складу перекладацьких умінь. Крім того, дії, що їх виконують студенти під час вправління в межах циклу, постійно повторюються, але в різноманітних умовах виконання завдань, які моделюють конкретні умови вживання таких дій. Вправи циклу сприяють розширенню словникового запасу студентів за рахунок мимовільного запам'ятовування під час виконання навчальних дій. Застосування перекладацького скоропису сприяє розвитку уміння вибудовувати абстрактну схему тексту перекладу. Загалом вправи 1–9 розвивають здатність змінювати перекладацьку стратегію, варіюючи одиниці перекладу і забезпечуючи вправління на різних рівнях – слова, словосполучення, речення та кількох речень. Нарешті, вправи циклу сприяють мимовільному оволодінню способами перекладу.

Цикл 2 за змістом і ознаками вправ є ідентичним циклу 1. Відмінність полягає у тому, що тут відсутні вправи 6–8, пов'язані з поняттєвою схемою тексту 2, оскільки складання такої схеми входить до змісту домашнього завдання студентів.

Циклом 2 завершується заняття 1. Якщо з будь-яких причин студенти не встигли завершити його в класі, вони закінчують цю роботу вдома.

Завдання на контрольовану самостійну роботу (к.с.р) включають підготовку до словникового диктанту-перекладу (вправа 1), усний переклад з аркуша текстів 1(1А) і 2(2А), почергово закриваючи український або англійський тексти-відповідники (вправа 2). Студентів слід переконати, що вони обов'язково повинні записувати свій переклад за допомогою звукозаписувальних пристроїв, потім прослуховувати його, аналізувати ті частини

тексту, які спричинили труднощі, і в разі потреби перекладати відповідні тексти повторно, поки не доб'ються прийнятної якості. Вправа 3 (складання поняттєвої схеми до тексту 2) призначена для розвитку уміння виділення головних понять, на яких ґрунтується текст оригіналу. Вправа 4 призначена для розвитку умінь письмового перекладу нових текстів, що за тематикою пов'язані з текстами 1 і 2.

Заняття 2

Заняття розпочинається із перевірки домашнього завдання. У **вправі 1** (словниковий диктант-переклад) викладач диктує по 10 термінів (термінологічних словосполучень) українською та англійською мовами за матеріалом текстів 1–2. Студенти одразу ж пишуть їх переклад. Система оцінювання: 5 балів за правильний переклад кожного терміна (термінологічного словосполучення), максимальна оцінка – 100 балів. У **вправі 2** перевіряється складання поняттєвої схеми студентами: студент А, спираючись на складену ним вдома схему, переказує текст 2 англійською мовою, а студент Б в паузах перекладає його українською мовою. Потім вони обмінюються ролями й мовами. У **вправі 3** студенти по черзі виходять до дошки і грають роль послідовного перекладача: викладач читає фрагмент тексту 1А або 2А, студент записує його перекладацьким скорописом, а потім перекладає його англійською мовою. Аналогічний зміст має й **вправа 4**, тільки цього разу читаються фрагменти англійських текстів (1 або 2), а студенти перекладають їх українською мовою. У **вправі 5** перевіряється якість письмового перекладу нових текстів відповідної тематики.

Час на перевірку домашнього завдання **не повинен перевищувати 30 хвилин**. Тому, якщо в не встигаєте усно перевірити усі завдання, то матеріали виконання **вправ 2 і 5** студенти здають викладачеві у письмовому вигляді.

Зміст циклів 3 і 4 збігається із змістом циклів 1 і 2 на занятті 1, а зміст **заняття 3** збігається із змістом заняття 2.

Під час заняття 4 після закінчення уроку 1 (*Unit 1*) проводиться **поточна контрольна робота 1**, змістом якої є письмовий переклад з української мови англійською та з англійської мови українською (обсяг текстів оригіналу становить від 1200 до 1400 друкованих знаків без пробілів, залежно від курсу навчання), а також усний переклад з аркуша з англійської мови українською (обсяг текстів оригіналу – від 1000 до 1100 друкованих знаків без пробілів).

Зміст навчання в межах *Unit 2* є аналогічним відповідному змісту *Unit 1*. В разі потреби заняття 4 (контрольне) може використовуватися для повторення і підготовки до **підсумкової контрольної роботи** за тематичними блоками 1 і 2, яка виноситься на сесію, розрахована на 3 академічні години і включає комплексний контроль (письмовий переклад з української мови англійською та з англійської мови українською, усний переклад з аркуша з англійської мови українською, а також усний послідовний переклад з української мови англійською).

Оцінюючи якість письмового перекладу студентів, варто враховувати помилки трьох типів. I тип включає випадки пропуску або викривлення інформації, що міститься в тексті оригіналу; II тип – помилки, що за певних умов можуть спричинити згадані пропуски або викривлення інформації (тобто помилки, серйозніші за тип III, але менш серйозні ніж тип I); III тип – інші помилки (орфографічні, граматичні, лексичні, які не спричиняють втрату або викривлення інформації, що міститься у тексті оригіналу). За помилки I типу нараховується 1 штрафний бал, II типу – 0,5 штрафного балу, III типу – 0,1 штрафного балу. Сума штрафних балів потім переводиться у 5-бальну оцінку за допомогою наведеної далі таблиці.

“відмінно”

Штрафних балів	0	0,1	0,2	0,3	0,4	0,5	0,6	0,7	0,8	0,9	1,0	1,1	1,2	1,3	1,4	1,5
Оцінка	5,0	5,0	5,0	4,9	4,9	4,9	4,8	4,8	4,8	4,7	4,7	4,7	4,6	4,6	4,5	4,5

“добре”

1,6	1,7	1,8	1,9	2,0	2,1	2,2	2,3	2,4	2,5	2,6	2,7	2,8	2,9	3,0
4,4	4,4	4,3	4,3	4,2	4,1	4,0	3,9	3,9	3,8	3,8	3,7	3,7	3,6	3,5

“задовільно”

3,1	3,2	3,3	3,4	3,5	3,6	3,7	3,8	3,9	4,0	4,1	4,2	4,3	4,4	4,5	4,6	4,7	5,0
3,4	3,4	3,3	3,3	3,2	3,2	3,1	3,1	3,0	3,0	2,9	2,9	2,8	2,8	2,7	2,7	2,6	2,5

“незадовільно”

5,1	5,2	5,3	5,4	5,5	5,6	5,7	5,8	5,9	6,0	6,1	6,2	6,3	6,4	6,5	6,6	6,8	7,0	7,2	7,3	7,5
2,4	2,4	2,4	2,4	2,4	2,3	2,3	2,3	2,3	2,3	2,2	2,2	2,2	2,2	2,2	2,1	2,1	2,1	2,0	2,0	2,0

Табл. 2. Рекомендовані критерії оцінювання письмових робіт, розрахованих на 45 хвилин (максимально прийнятна кількість штрафних балів для заліку – 5,0)

Для переведення оцінки за п'ятибальною шкалою в оцінку за 100-бальною шкалою слід перемножити першу оцінку на 20. Наприклад, якщо студент набрав 4 штрафних бали, то його оцінка за п'ятибальною шкалою складе 3,0, а за 100-бальною шкалою – 60 (3×20).

Для оцінювання усного перекладу слід у друкованому тексті оригіналу виділити елементи, що несуть головну інформацію, і пронумерувати їх. Наприклад:

CHEMISTRY (1) is the STUDY (2) of SUBSTANCES (3); their PROPERTIES (4), STRUCTURE (5), and the CHANGES (6) they undergo.

Як бачимо, в цьому реченні міститься шість елементів, що несуть головну інформацію. Під час оцінювання усного перекладу викладач фіксує кожну одиницю головної інформації, яка відсутня чи перекошена в тексті перекладу, а після закінчення перекладу, підсумовує результат, визначаючи питому вагу такої інформації у тексті перекладу. Наприклад, якщо в тексті оригіналу було 50 одиниць головної інформації, з яких у тексті перекладу втрачено 12, то викладач віднімає 12 від 50 ($50 - 12 = 38$), аби встановити, скільки її одиниць збережено у тексті перекладу, а потім переводить цю оцінку в 100-бальну шкалу ($38 : 50 = 76$). Таким чином, оцінка за даний переклад становить 76, тобто “добре” в п'ятибальній шкалі. Ця оцінка може бути знижена за значну кількість мовних помилок та/або за невисоке загальне враження (непривабливі гучність, дикція, наявність тривалих невмотивованих пауз тощо).

Повідомляючи результати конкретному студенту, навіть коли він показав невисокий результат, слід зосередити увагу не на абсолютному, а на відносному досягненні, намагатися показати йому, що він прогресує і, за умови регулярної роботи, обов'язково вийде на високий рівень. Це дозволяє зберегти мотивацію такого студента і з часом забезпечує позитивний результат. Якщо під час навчання з'ясовується, що у студентів відсутні деякі передумови роботи з цим комплексом вправ (наприклад, вони недостатньо володіють скорописом, нечітко усвідомлюють зміст способів перекладу тощо), викладачеві доцільно застосовувати додаткові опори (наприклад, показ запису тексту скорописом на дошці тощо).

Навчаючи усного перекладу, який пов'язаний зі значним напруженням та швидкою втомлюваністю, слід враховувати необхідність виховання психологічної стійкості майбутніх фахівців за рахунок включення вправ, що моделюють стресові умови реального перекладу. Прикладами таких вправ можуть бути переклад з аркуша або на слух перед аудиторією, з обмеженням

часу, із записом перекладів студентів на звуковій носії. Доцільно пам'ятати, що студенти мають різний рівень схильності до тривожності і для деяких з них навіть такі, здавалось би, прості ситуації можуть стати причиною нервового стресу. Викладачеві слід уважно стежити за поведінкою студентів, застосовуючи сугестивні засоби (жарти, підбадьорювання тощо) в усіх випадках, коли ситуація вимагає того. Забезпечення позитивного афективного фону в класі є важливим чинником ефективності навчання.

Проводячи вправи у парах, слід одразу привчити студентів говорити голосно і чітко, не звертаючи уваги на мовлення інших пар. Цього не так легко досягти, однак зусилля викладача повернуться сторицею на пізніших етапах навчання. Це ж стосується і виконання усного перекладу перед аудиторією і в парах – викладачеві слід постійно вимагати від студентів голосного і чіткого мовлення, рівномірного темпу, уникнення пауз і повторів. Доцільно також показувати студентам найзагальніші способи подолання труднощів – перефразування раніше сказаного, узагальнення, застосування контекстуальної догадки тощо.

Навчальне видання

Черноватий Леонід Миколайович
Вороніна Камілла Владиславівна
Кальниченко Олександр Анатолійович
Каминін Ігор Миколайович

**Переклад англomовних науково-технічних текстів:
енергія, природні ресурси, транспорт**

Книга для викладача

За редакцією

Л. М. Черноватого та О. В. Ребрія

Редактор *С. І. Мазур*

Технічний редактор *Ю. П. Тертун*

Комп'ютерна верстка: *О. С. Парфенюк*

Підписано до друку 15.03.17. Формат 60×84/16. Папір офсетний.
Гарнітура Таймс. Друк офсетний. Ум. друк. арк. 5,13. Зам. № 899.

ПП “Нова Книга”

21029, м. Вінниця, вул. Квятека, 20

Свідоцтво про внесення суб'єкта видавничої справи
до Державного реєстру видавців, виготівників
і розповсюджувачів видавничої продукції

ДК № 2646 від 11.10.2006 р.

Тел. (0432) 52-34-80, 52-34-82. Факс 52-34-81

E-mail: info@novaknyha.com.ua

www.novaknyha.com.ua